

EDUSKUNNAN VASTAUS 335/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain eräiden tietoverkkorikoksia koskevien säännösten muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi rikoslain eräiden tietoverkkorikoksia koskevien säännösten muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 232/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 29/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa itsenäisenä esiintyvän identiteettivarkauden nykyisten tutkintakeinojen ja -valtuuksien toimivuutta ja riittävyyttä, ja jos aihetta ilmenee, ryhtyy toimenpiteisiin kyseisten rikosten torjunnan ja selvittämisen tehostamiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rikoslain (39/1889) 35 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti laissa 769/1990 ja 3 momentti laissa 540/2007,

muutetaan 34 luvun 9 a §, 35 luvun 2 ja 6—8 §, 38 luvun 3 §, 6 §:n 1 momentin loppukappale sekä 7 a, 7 b, 8, 8 a ja 11 §,

sellaisina kuin ne ovat, 34 luvun 9 a §, 35 luvun 8 § sekä 38 luvun 7 a, 7 b ja 8 a § laissa 540/2007, 35 luvun 2 § laeissa 769/1990, 17/2003 ja 540/2007, 35 luvun 6 § laissa 441/2011, 35 luvun 7 § laissa 673/2014, 38 luvun 3 § laissa 531/2000, 38 luvun 6 §:n 1 momentin loppukappale ja 8 § laissa 578/1995 ja 38 luvun 11 § laissa 1118/2001, sekä

lisätään 34 lukuun uusi 14 §, 35 lukuun uusi 3 a—3 c ja 9 §, 38 luvun 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 578/1995, uusi 3—6 kohta, 38 lukuun uusi 9 b §, 38 luvun 10 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 441/2011, uusi 4 momentti sekä 38 lukuun uusi 13 § seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

9 a §

Vaaran aiheuttaminen tietojenkäsittelylle

Joka aiheuttaakseen haittaa tai vahinkoa tietojenkäsittelylle taikka tieto- tai viestintäjärjestelmän toiminnalle tai turvallisuudelle

1) tuo maahan, hankkii käyttöön, valmistaa, myy tai muuten levittää taikka asettaa saataville

a) sellaisen laitteen tai tietokoneohjelman taikka ohjelmakäskyjen sarjan, joka on suunniteltu tai muunnettu vaarantamaan tai vahingoittamaan tietojenkäsittelyä tai tieto- tai viestintäjärjestelmän toimintaa taikka murtamaan tai purkamaan sähköisen viestinnän teknisen suojauksen tai tietojärjestelmän suojauksen, taikka

b) tietojärjestelmän toiselle kuuluvan salasan, pääsykoodin tai muun vastaavan tiedon taikka

2) levittää tai asettaa saataville ohjeen 1 kohdassa tarkoitetun tietokoneohjelman tai ohjelmakäskyjen sarjan valmistamiseksi,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa tai yhtä ankaraa rangaistusta, *vaaran aiheuttamisesta tietojenkäsittelylle* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

14 §

Määritelmät

Mitä 38 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään tietojärjestelmän määritelmästä, sovelletaan myös tämän luvun 9 a ja 9 b §:ään.

35 luku

Vahingonteosta

2 §

Törkeä vahingonteko

Jos vahingonteolla aiheutetaan

1) erittäin suurta taloudellista vahinkoa,

2) rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinkoa tai

3) historiallisesti tai sivistyksellisesti erityisen arvokkaalle omaisuudelle huomattavaa vahinkoa

ja vahingonteko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä vahingonteosta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 a §

Datavahingonteko

Joka toista vahingoittaakseen oikeudettomasti hävittää, turmelee, kätkee, vahingoittaa, muuttaa, saattaa käyttökelvottomaksi tai salaa tietovälineelle tallennetun tiedon tai muun tallennuksen taikka tietojärjestelmässä olevan datan, on tuomittava *datavahingonteosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 b §

Törkeä datavahingonteko

Jos datavahingonteossa

1) aiheutetaan erityisen tuntuva haittaa tai taloudellista vahinkoa,

2) rikos tehdään osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa,

3) rikos tehdään osana toimintaa, jossa on vaikutettu merkittävään määrään tietojärjestelmiä käyttäen 34 luvun 9 a §:n 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua laitetta, tietokoneohjelmaa tai ohjelmakäskyjen sarjaa taikka b alakohdassa tarkoitettua salasanaa, pääsykoodia tai muuta vastaavaa tietoa tai

4) rikos kohdistuu tietojärjestelmään, jonka vahingoittaminen vaarantaisi energiahuollon, yleisen terveydenhuollon, maanpuolustuksen, oikeudenhoidon taikka muun näihin rinnastettavan yhteiskunnan tärkeän toiminnon

ja datavahingonteko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä datavahingonteosta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 c §

Lievä datavahingonteko

Jos datavahingonteko, huomioon ottaen vahingon vähäisyys tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä datavahingonteosta* sakkoon.

6 §

Syyteoikeus

Jos 1, 3, 3 a tai 3 c §:ssä tarkoitettun rikoksen kohteena on ollut ainoastaan yksityinen omaisuus, syyttäjä saa nostaa syytteen vain, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi.

7 §

Toimenpiteistä luopuminen

Vahingonteosta, datavahingonteosta, lievästä vahingonteosta ja lievästä datavahingonteosta voidaan jättää ilmoitus tekemättä, syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta

epäilty tai rikoksen tekijä on korvannut vahingon ja vahingonkorvaus harkitaan riittäväksi seuraamukseksi.

8 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Datavahingontekoon ja törkeään datavahingontekoon sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

9 §

Määritelmät

Mitä 38 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään tietojärjestelmän määritelmästä, sovelletaan myös tämän luvun 3 a ja 3 b §:ään.

Mitä 38 luvun 13 §:n 2 momentissa säädetään datan määritelmästä, sovelletaan myös tämän luvun 3 a §:ään.

38 luku

Tieto- ja viestintärikoksista

3 §

Viestintäsalaisuuden loukkaus

Joka oikeudettomasti

1) avaa toiselle osoitetun kirjeen tai muun suljetun viestin taikka suojauksen murtaen hankkii tiedon sähköisesti tai muulla vastaavalla teknisellä keinolla tallennetusta, ulkopuoliselta suojatusta viestistä taikka

2) hankkii tiedon televerkossa tai tietojärjestelmässä välitettävänä olevan puhelun, sähkö-, teksti-, kuvan- tai datasiirron taikka muun vastaavan televiestin sisällöstä taikka tällaisen viestin lähettämisestä tai vastaanottamisesta,

on tuomittava *viestintäsalaisuuden loukkauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

6 §

Törkeä tietoliikenteen häirintä

Jos tietoliikenteen häirinnässä

3) rikos tehdään osana toimintaa, jossa on vaikutettu merkittävään määrään tietojärjestelmiä käyttäen 34 luvun 9 a §:n 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua laitetta, tietokoneohjelmaa tai ohjelmakäskyjen sarjaa taikka b alakohdassa tarkoitettua salasanaa, pääsykoodia tai muuta vastaavaa tietoa,

4) rikos tehdään osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa,

5) rikoksella aiheutetaan erityisen tuntuva haittaa tai taloudellista vahinkoa tai

6) rikos kohdistuu laitteeseen, tietojärjestelmään tai viestintään, jonka vahingoittaminen vaarantaisi energiahuollon, yleisen terveydenhuollon, maanpuolustuksen, oikeudenhoidon taikka muun näihin rinnastettavan yhteiskunnan tärkeän toiminnon

ja tietoliikenteen häirintä on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä tietoliikenteen häirinnästä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi.

7 b §

Törkeä tietojärjestelmän häirintä

Jos tietojärjestelmän häirinnässä

1) aiheutetaan erityisen tuntuva haittaa tai taloudellista vahinkoa,

2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti,

3) rikos tehdään osana toimintaa, jossa on vaikutettu merkittävään määrään tietojärjestelmiä käyttäen 34 luvun 9 a §:n 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua laitetta, tietokoneohjelmaa tai ohjelmakäskyjen sarjaa taikka b alakohdassa tarkoitettua salasanaa, pääsykoodia tai muuta vastaavaa tietoa,

4) rikos tehdään osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai

5) rikos kohdistuu tietojärjestelmään, jonka vahingoittaminen vaarantaisi energiahuollon, yleisen terveydenhuollon, maanpuolustuksen, oikeudenhoidon taikka muun näihin rinnastettavan yhteiskunnan tärkeän toiminnon

ja tietojärjestelmän häirintä on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä tietojärjestelmän häirinnästä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

8 §

Tietomurto

Joka käyttämällä hänelle kuulumatonta käyttäjätunnusta taikka turvajärjestelyn muuten murtamalla oikeudettomasti tunkeutuu tietojärjestelmään, jossa sähköisesti tai muulla vastaavalla teknisellä keinolla käsitellään, varastoidaan tai siirretään tietoja tai dataa, taikka sellaisen järjestelmän erikseen suojattuun osaan, on tuomittava *tietomurrosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tietomurrosta tuomitaan myös se, joka tietojärjestelmään tai sen osaan tunkeutumatta

1) teknisen erikoislaitteen avulla tai

7 a §

Tietojärjestelmän häirintä

Joka aiheuttaakseen toiselle haittaa tai taloudellista vahinkoa dataa syöttämällä, siirtämällä, vahingoittamalla, muuttamalla tai poistamalla taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla oikeudettomasti estää tietojärjestelmän toiminnan tai aiheuttaa sille vakavaa häiriötä, on tuomittava *tietojärjestelmän häirinnästä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

2) muuten teknisin keinoin turvajärjestelyn ohittaen, tietojärjestelmän haavoittuvuutta hyväksi käyttäen tai muuten ilmeisen vilpillisin keinoin

oikeudettomasti ottaa selon 1 momentissa tarkoitettussa tietojärjestelmässä olevasta tiedosta tai datasta.

Yritys on rangaistava.

Tätä pykälää sovelletaan ainoastaan tekoon, josta ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa tai yhtä ankaraa rangaistusta.

8 a §

Törkeä tietomurto

Jos tietomurto tehdään

1) osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitettun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai

2) erityisen suunnitelmallisesti ja tietomurto on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä tietomurrosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

9 b §

Identiteettivarkaus

Joka erehdyttääkseen kolmatta osapuolta oikeudettomasti käyttää toisen henkilötietoja, tunnistamistietoja tai muuta vastaavaa yksilöivää tietoa ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa tai vähäistä suurempaa haittaa sille, jota tieto koskee, on tuomittava *identiteettivarkaudesta* sakkoon.

10 §

Syyteoikeus

Syyttäjä saa nostaa syytteen identiteettivarkaudesta vain, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syyteeseen pantavaksi.

11 §

Menettämisseuraamus

Edellä 8 b §:ssä tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmä on tuomittava valtiolle menetetyksi.

13 §

Määritelmät

Sovellettaessa 3, 6, 7 a, 7 b ja 8 §:ää tietojärjestelmällä tarkoitetaan myös tietojärjestelmiin kohdistuvista hyökkäyksistä ja neuvoston puitepäättöksen 2005/222/YOS korvaamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/40/EU, jäljempänä *tietoverkkorikosdirektiivi*, 2 artiklan a kohdassa tarkoitettua:

1) laitetta tai toisiinsa kytkettyjä tai liitettyjä laitteita, joista yksi tai useampi on ohjelmoitu automaattista tietojenkäsittelyä varten; sekä

2) dataa, jota kyseisessä laitteessa tai toisiinsa kytketyissä tai liitettyissä laitteissa varastoidaan, käsitellään, haetaan tai välitetään sen tai niiden toimintaa, käyttöä, suojausta tai huoltoa varten.

Sovellettaessa 3, 7 a ja 8 §:ää datalla tarkoitetaan myös tietoverkkorikosdirektiivin 2 artiklan b kohdassa tarkoitettua:

1) sellaisessa muodossa olevien tosiseikkojen, tietojen tai käsitteiden esitystä, että se soveltuu käsiteltäväksi tietojärjestelmässä; sekä

2) ohjelmaa, jonka avulla tietojärjestelmä pystyy suorittamaan jonkin toiminnon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

pakkokeinolain 10 luvun 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 3 §:n 2 momentin 12 kohta ja 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1069/2014, seuraavasti:

10 luku

Salaiset pakkokeinot

3 §

Telekuuntelu ja sen edellytykset

Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa kohdistaa telekuuntelua rikoksesta epäillyn hallussa olevan tai hänen oletettavasti muuten käyttämänsä teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos epäiltyä on syytä epäillä:

12) törkeästä vahingonteosta tai törkeästä datavahingonteosta;

6 §

Televalvonta ja sen edellytykset

Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa kohdistaa televalvontaa rikoksesta epäillyn hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten

käyttämäänsä teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos epäiltyä on syytä epäillä:

1) rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta;

2) teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta;

3) teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä, automaattiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään kohdistuneesta luvattomasta käytöstä;

4) seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytöstä, lapsen houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin tai parituksesta;

5) huumausainerikoksesta;

6) terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelusta, kouluttautumisesta terrorismirikoksen tekemistä varten tai terroristiryhmän rahoittamisesta;

7) törkeästä tulliselvitysrikoksesta;

8) törkeästä laittoman saaliin kätkemisestä;

9) panttivangin ottamisen valmistelusta; taikka

10) törkeän ryöstön valmistelusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

poliisilain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poliisilain (872/2011) 5 luvun 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1070/2014, seuraavasti:

5 luku

Salaiset tiedonhankintakeinot

8 §

Televalvonta ja sen edellytykset

— — — — —
Poliisille voidaan rikoksen estämiseksi antaa lupa kohdistaa televalvontaa henkilön hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämänsä telesoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos henkilön lausumien, uhkausten tai käyttäytymisen perusteella taikka muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän:

1) rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta;

2) telesoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehtyyn rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta;

3) telesoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehtyyn, automaattiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään kohdistuvaan luvattomaan käyttöön;

4) seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöön, lapsen houkuttelemiseen seksuaalisiin tarkoituksiin tai paritukseen;

5) huumausainerikokseen;

6) terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmisteluun, kouluttautumiseen terrorismirikoksen tekemistä varten tai terroristiryhmän rahoittamiseen; taikka

7) törkeään tulliselvitysrikokseen.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1442/2007, seuraavasti:

2 §

— — — — —
Sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellään myös syyte sotilasta vastaan teosta, josta säädetään rangaistus rikoslain (39/1889) 21 luvun 1—3 tai 5—14 §:ssä, 25 luvun 7 tai 8 §:ssä, 28, 31—33 tai 35 luvussa, 36 luvun 1—3 §:ssä, 37 luvun 8—10 §:ssä, 38 luvun 1—7, 7 a, 7 b, 8, 8 a tai 9 b §:ssä taikka 40 luvun 1—3 tai 5 §:ssä.

Edellytyksenä on, että teko on kohdistunut puolustusvoimiin tai toiseen sotilaaseen. Sotilasoikeudenkäyntiasiana käsitellään niin ikään syyte teosta, josta säädetään rangaistus asevelvollisuuslain (1438/2007) 118 §:ssä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 811/2008, seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

6 §

Rikosasiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja, jos mistään syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin vankeutta enintään kaksi vuotta tai jos syytteessä tarkoitettu yksittäinen rikos on:

- 1) virkamiehen väkivaltainen vastustaminen;
- 2) törkeä varkaus;
- 3) törkeä kavallus;

4) törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus;

5) törkeä kätkemisrikos;

6) törkeä vahingonteko;

7) törkeä petos;

8) törkeä maksuvälinepetos;

9) törkeä tietomurto;

10) 1—9 kohdassa mainitun rikoksen rangaistava yritys.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 2015